

Szymanowska, Zofia

Posiedzenie Zespołu Historii Nauk Leśnych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 15/3, 666-667

1970

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

połączeń tętniczo-żylnych ważnych dla fizjologii i patologii człowieka. Działalnością tych uczonych prof. Rutkowski zamierza zająć się bliżej. Próbował on już ogłosić w „Annals of Surgery”, czasopiśmie Królewskiego Towarzystwa angielskiego pracę, w której uzasadniał, że Mikulicz był Polakiem i że założył dwie szkoły chirurgiczne: polską i niemiecką. Praca ta jednak nie została przyjęta. Prof. Rutkowski zamierza zatem opracować w tym roku, na podstawie materiałów z kliniki krakowskiej Mikulicza, artykuł naświetlający działalność uczonego jako polskiego klinicysty i następnie opublikować go w obcym języku.

Doc. M. Stański zaproponował podjęcie badań nad historią dyscyplin paramedycznych i ich powiązań z naukami medycznymi. Wskazał również na konieczność dokonania ewidencji opracowań historii służby zdrowia w Polsce i zainicjowanie opracowań dotyczących historii regionalnej służby zdrowia. W dalszym ciągu przedstawił tematykę prac Zakładu Filozofii Akademii Medycznej w Poznaniu, którego jest kierownikiem. Zakład ten pracuje zespołowo nad dwoma tematami: *Institute prawne i finansowe koordynujące rozwój nauki (w XIX i XX wieku)* i *Problem struktury nauki*. Udział w tych pracach biorą również specjaliści z innych dziedzin nauki (chemik, biolog, fizyk i socjolog).

Doc. R. W. Gutt zwrócił uwagę na brak zainteresowań historią medycyny wśród lekarzy praktyków. Posiedzenia naukowe, poświęcone tej tematyce nie cieszą się powodzeniem a jedyną możliwością wprowadzenia problematyki historycznej na zebrania lekarskie jest podawanie jej w ramach tematu klinicznego. Mała popularność historii medycyny jest — według doc. Gutta — przyczyną tego, że w *Wielkiej encyklopedii powszechnej PWN* zabrakło wielu nazwisk wybitnych profesorów medycyny, zamordowanych w Krakowie i Lwowie. Doc. Gutt wypowiedział się również za podejmowaniem, w większym niż dotąd stopniu, w opracowaniach z zakresu historii medycyny tematów syntetycznych.

W czasie dyskusji wypłynęło także zagadnienie stosunku farmacji do medycyny. Doc. W. Roeske podkreślając odrębność tych nauk, wskazał na konieczność prowadzenia badań w zakresie historii rozwoju techniki farmaceutycznej oraz zaproponował wyeksponowanie problematyki farmaceutycznej w samej nazwie Zespołu. Odmiennie stanowisko zajęli prof. Rowiński, doc. Stański i dr Sieńkowski, którzy przyznając, że medycyna, farmacja i stomatologia mają odmienną problematykę, stwierdzili, że wszystkie one służą ochronie zdrowia. W akademiach medycznych znajdują się obok wydziałów lekarskich wydziały farmaceutyczne i stomatologiczne.

W związku z propozycją prof. Rowińskiego podjęcia prac mogących posłużyć do przygotowania *Historii nauki polskiej (XIX i XX w.)* zebrani zgłosili szereg tematów takich jak: *Historia diagnostyki laboratoryjnej*; *Stuletni okres badań nad anemią złośliwą ze szczególnym uwzględnieniem szkoły polskiej* (doc. R. W. Gutt); *Historia balneologii* (dr H. Kowalenko); *Historia chirurgii* (dr E. Sieńkowski); *Rozwój elektroterapii w Polsce w XIX w.* (dr E. Stocki) i in. Problem opracowania historii dyscyplin farmaceutycznych w okresie międzywojennym i powojennym — jak poinformował dr H. Pankiewicz — będzie omawiany na zebraniu sekcji historyków farmacji 3 lutego br. w Łodzi.

Teresa Ostrowska

POSIEDZENIE ZESPOŁU HISTORII NAUK LEŚNYCH

Dnia 17 marca 1970 r. odbyło się kolejne posiedzenie Zespołu Historii Nauk Leśnych. Tematem części organizacyjnej było omówienie planu pracy Zespołu na lata 1971—1975. W roku 1970 poza przygotowaniem do druku obszernego opracowania doc. S. Brzozowskiego i dr Z. Kosieka *Materiały do działalności leśników galicyjskich* uwaga Zespołu będzie zwrócona przede wszystkim na pracę zbiorową *Nauki leśne w Polsce w latach 1918—1968*. Zawarte w niej będą wypowiedzi synte-

tyzujące dorobek wspomnianego pięćdziesięciolecia co pozwoli z kolei na podjęcie po jej ukończeniu opracowania, które charakteryzowałoby stan wiedzy leśnej w Polsce na tle dorobku światowego. Problem ten pozostanie pod bezpośrednią opieką przewodniczącego Zespołu prof. A. Żabko-Potopowicza, a planowane opracowanie objętości ok. 12 ark. wydawn. — będzie zakończone w 1973 r.

Drugą, planowaną na okres 1971—1975, pracą o charakterze syntetycznym będzie opracowanie mgr S. Smólskiego *Lasy i leśnictwo w rozwoju kultury polskiej*. Problem ten nie posiadający dotąd odpowiedniej literatury, ma duże znaczenie w badaniach historycznych, socjologicznych i gospodarczych.

Przewiduje się również napisanie monografii „*Sylvan*” i jego rola w rozwoju leśnictwa polskiego (ok. 9 ark. wydawn.). Zamierzenie to łączy się z przypadającą w 1970 r. 150 — rocznicą założenia tego czasopisma. Byłaby to praca doktorska — mgr W. Sokołowskiego — wykonana w Zakładzie Historii i Geografii Gospodarczej Leśnictwa Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu.

Planuje się także powstanie szeregu mniejszych opracowań z zakresu historii nauk leśnych przeznaczonych do druku w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki”.

Innym efektem działalności Zespołu ma być zorganizowane w końcu roku 1970 lub na początku 1971, zebranie kierowników ośrodków naukowych zajmujących się problematyką leśną. Zebranie to pozwoli na ustalenie i koordynację zamierzeń badawczych poszczególnych ośrodków.

W drugiej części posiedzenia prof. A. Żabko-Potopowicz wygłosił referat *Badania w Polsce Ludowej nad historią nauk leśnych*.

W trakcie dyskusji, jaka wywiązała się po referacie, postanowiono nawiązać kontakty z niektórymi naukowcami zainteresowanymi historią drzewnictwa (m. in. z Instytutu Celulozowo-Papierniczego i Instytutu Technologii Drewna) celem włączenia ich do prac Zespołu nad historią nauk drzewnych.

Zofia Szymanowska

POSIEDZENIE NAUKOWE ZESPOŁU HISTORII GEODEZJI

Kolejne posiedzenie naukowe Zespołu Historii Geodezji odbyło się w Warszawie w dniu 12 marca 1970 r., pod przewodnictwem prof. J. Gomoliszewskiego. Na program posiedzenia złożyły się dwa referaty oraz bieżące sprawy organizacyjne Zespołu.

Mgr J. Tymowski wygłosił referat — *Zawód geodety w historii społeczno-gospodarczej Polski* — będący wynikiem jego wnikliwych studiów, sięgających epoki wczesno-feudalnej.

Najstarszym — dotyczącym tego problemu — dokumentem źródłowym jest *Kronika polska* Galla Anonima. Referent odnalazł w niej fragmenty świadczące o istnieniu w tych czasach takich umiejętności, związanych z zawodem geodety, jak orientacja w terenie i ocena odległości. Jeden z nich to opis przejazdu drużyny Bolesława Krzywoustego z Głogowa do Kołobrzegu (miejsowości te leżą na jednym południku) w czasie którego kierunek drogi wyznaczono przy pomocy gwiazd. Drugi jest wykazem grodów ze stałymi załogami wojskowymi (Poznań, Gniezno, Kruszwica, Włocławek), których równoleżnikowe rozmieszczenie — co 50 km — dowodzi świadomego ustalania odległości do dobowego marszu.

W innym źródle z epoki feudalnej — w *Księdze Henrykowskiej* — znajdują się zapisy dotyczące relacji pomiędzy miarą powierzchni używaną w społeczeństwie plemiennym (pług), a nową przyniesioną z zachodu (manus) i sposobu dokonywania rozgraniczenia gruntów.

Za dokument potwierdzający po raz pierwszy istnienie zawodu geodety mgr Tymowski uznał szesnastowieczne *Eksepty i zwyczaje województwa mazowieckiego*, w których wspomina się o wynagrodzeniu za prace miernicze. Od tej pory mówić